

постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 267, бюро СМЕ виключені з переліку закладів охорони здоров'я [3].

Таким чином, аналізуючи все вищенаведене, можна стверджувати про те, що на теперішній час діяльність бюро судово-медичних експертиз, які перебувають у комунальній формі власності, ніяким чином не суперечить вимогам ст. 7 Закону України «Про судову експертизу» щодо суб'єктів судово-медичної експертної діяльності.

Список використаних джерел

1. Про судову експертизу: Закон України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 28 із змінами і доповненнями, внесеними законами України (Документ 4038-ХІІ, чинний, поточна редакція – Редакція від 01.01.2019, підстава – 2629-VIII).

2. Наказ № 6 «Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби України» від 17.01.1995 р., зареєстрований Міністерством юстиції України 26.07.1995 р за № 248/784.

3. Наказ № 1064 від 13.05.2019 «Про затвердження Змін до Переліку закладів охорони здоров'я».

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.1991 № 311 («Про розмежування державного майна України між загальнодержавною (республіканською) власністю і власністю адміністративно-територіальних одиниць (комунальною власністю)»).

5. Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.05.2004 року № 97.

6. Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 30.09.2011 року № 8 «Про узагальнення судової практики про застосування судами кримінально-процесуального законодавства при призначенні судових експертиз і використання їх висновків у кримінальному судочинстві».

Іваницький Сергій Олександрович,
завідувач сектору трасологічних досліджень відділу криміналістичних видів досліджень Запорізького науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ СПРАВНОСТІ ЗАМКІВ (ЦИЛІНДРОВИХ МЕХАНІЗМІВ ЗАМКІВ) В РАЗІ ВИЯВЛЕННЯ В НИХ СТОРОННІХ ПРЕДМЕТІВ

За останні роки збільшилась кількість тієї категорії злочинів, скоєння яких пов'язане з кримінальним зломом та відкриттям замків. При розслідуванні таких злочинів велику роль відіграє експертиза замків [1, 335].

Під час проведення оглядів місць подій спеціалістами - криміналістами нерідко вилучаються замки з циліндровими механізмами або самі циліндрові механізми замків та ключі до них.

При призначенні судових експертиз за цими об'єктами перед судовими експертами ініціатори досліджень виносять ряд запитань, одними з яких є: «Чи в справному стані знаходиться замок?» або «Чи в справному стані знаходиться циліндровий механізм замка?»; «Чи відмикався замок відмичкою, підібраним або підробленим ключем?» або «Чи відмикався циліндровий механізм замка відмичкою, підібраним або підробленим ключем?».

При вирішенні подібних запитань перед судовими експертами виникає ряд складнощів.

Так, згідно з п.1.11.5. Оцінка результатів проведеного дослідження і формулювання висновку експерта Методики трасологічного дослідження замків. Експертна спеціальність 4.2 «Дослідження знарядь, агрегатів, інструментів і залишених ними слідів, ідентифікація цілого за частинами» (далі – Методика), встановлення справності замка та причин несправності, якщо вони є, можливо у разі наявності ключа до замка, що досліджується. Замок може бути визнаний справним у разі одночасної наявності наступних умов:

- вільно відмикається і замикається, тобто відповідні його деталі рухливі і механізм забезпечує їх переміщення, яке пов'язане з відмиканням і замиканням;

- не має дефектів, які б негативно впливали на надійність його роботи, що передбачена конструкцією механізму [2].

При цьому, згідно з п.1.11.3. Експертний експеримент Методики: “У циліндрових замках дія ключа або відмички перевіряється безпосереднім оглядом у розібраному вигляді, а також за допомогою просвічування рентгенівськими променями в зібраному вигляді”.

Таким чином, перевірка справності замків (циліндрових механізмів замків) при їх дослідженні, згідно зазначених положень Методики, повинна проводитись у розібраному виді, адже мала вірогідність того, що в спеціалізованих трасологічних лабораторіях науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів наявні пристрої для просвічування рентгенівськими променями замків (циліндрових механізмів замків) у зібраному вигляді.

В той же час, при проведенні подібних досліджень, зокрема при розбиранні замків (циліндрових механізмів замків), у шпарині циліндру судовий експерт може виявити ряд сторонніх предметів, а саме: з металу, деревини, паперу, полімерного матеріалу, фольги тощо.

Виявлені предмети можуть знаходитись на будь-якій ділянці ключової шпарини: по всій її глибині (на початку (біля лицевої частини), в середній частині або ближче до повідка ригелю).

Відповідно, не завжди їх можна виявити в ході огляду замка (циліндрового механізму замка) у зібраному стані.

Однак, якщо сторонні предмети у замковій шпарині все ж таки візуально проглядаються, то в даному випадку, на наш погляд, слід вважати замок (циліндровий механізм замка) несправним. Якщо, сторонні предмети візуально виявити не вдається, то в такій ситуації перед судовими експертами виникають певні складнощі у формулюванні висновків. Вони обумовлені тим, що перевірити справність замка (циліндрового механізму замка), а саме: дію ключа щодо відмикання і замикання, судові експерти, згідно Методики, не можуть, тому що при досиланні стрижня штатного ключа у замкову шпарину циліндру можна порушити слідову інформацію, яку могли залишити сторонні предмети під час відмикання (а, іноді, також і замикання) даного виду замка (циліндрового механізму замка).

Видається, без проведення експерименту, судовий експерт не може напевне встановити, чи перешкоджають дії штатного ключа виявлені в шпарині циліндру сторонні предмети, а саме: повному його введенню в шпарину циліндру, так само, як не може встановити, чи не спричинили ці сторонні предмети дефекти, які б впливали на надійність роботи замка (циліндрового механізму замка) (наприклад, блокування дії штифтів).

Отже, якщо замок (циліндровий механізм) перебуває в розібраному вигляді судовий експерт позбавлений можливості провести повноцінний експеримент з метою констатувати факт його справності, в той же час у зібраному вигляді судовому експерту заборонено проводити такий експеримент.

Таким чином, на наш погляд, в будь якому випадку виявлення сторонніх предметів в шпарині циліндру замка (циліндрового механізму замка), пропонуємо вважати їх несправними.

Список використаних джерел

1. Якименко Р. В. Щодо важливості етапу порівняльного дослідження конформних слідів на деталях механічних сувальдних замків /Р.В. Якименко// Криміналістика і судова експертиза: міжвідом. наук.-метод.зб., присвяч. 105-річчю заснування судової експертизи в Україні /Київський НДІ судових експертиз; редкол.: О. Г. Рувін (голов. ред.) та ін. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. – Вип. 63, ч. 1. – С.335 – 347.

2. Методика трасологічного дослідження замків. Експертна спеціальність 4.2 «Дослідження знарядь, агрегатів, інструментів і залишених ними слідів, ідентифікація цілого за частинами» / [укл. Коструб А. М., Грищенко О. В., Щирба Д. Є., Іваник С. І., Чашницька Т. Г.]. – К. : ДНДЕКЦ МВС України, 2015. – 41 с.